

Beden Dili ve Mesleki Sunum

Duruş, jest ve mimik; kurumsal temsil; sunum tasarımı ve havacılık yöneticisinin iletişim rolü.

Diksiyon ve Anons · Havacılık Yönetimi · Lisans

Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ÇOPUR

▲ Bu Bölümde

- 1 Beden dilinin sözlü iletişimi destekleyen ve bozan kullanımlarını ayırt edebilirsiniz.
- 2 Duruş ve nefes arasındaki ilişkiyi açıklayabilirsiniz.
- 3 Ses tonunun yolcu algısı üzerindeki etkisini değerlendirebilirsiniz.
- 4 Bir sunumu içerik, görsel düzen ve anlatım bakımından planlayabilirsiniz.
- 5 Toplantı, brifing ve kamuoyu önünde konuşmanın gerektirdiği farkları sayabilirsiniz.

▲ Beden Dili Neyi Yapar?

Sözü desteklemek ya da yalanlamak

- Beden dili sözün yerine geçmez; onunla tutarlı olduğunda güçlendirir, çeliştiğinde sözü geçersiz kılar.
- Dinleyici çelişki gördüğünde bedene inanır: "buyurun" diyen ama arkasını dönen kişi reddetmiş sayılır.
- Havacılıkta bu çelişki doğrudan hizmet kusuru olarak algılanır; söylenen nazik, görünen isteksizdir.
- Beden dili kültüre göre değişir; uluslararası yolcu profilinde abartılı jestlerden kaçınılır.
- Amaç rol yapmak değildir: tutarlılık, samimiyetin görünür hâlidir.

TEMEL KURAL

Tutarlılık

- Söz, ses tonu ve beden aynı şeyi söylemelidir.
- Üçü uyduğunda mesaj tek ve güçlü algılanır.

▲ Dört Öge

DURUŞ

Beden eksenini

Ağırlık iki ayağa eşit dağıtılır, omuzlar geride ve gevşek. Doğru duruş nefesi açar, ses buna bağlıdır.

JEST

El kullanımı

Eller bel ile göğüs arasında, açık avuçla. Ceplerde ya da kenetli eller kapalılık olarak okunur.

MİMİK

Yüz ifadesi

Söylenenle uyumlu olmalıdır. Yüzdeki gerginlik ses tonuna da geçer; ikisi birlikte değişir.

GÖZ TEMASI

Bakış

Dinleyici alanı üçe bölünür, sırayla ve birkaç saniye tutularak bakılır. Gezinen bakış güven düşürür.

▲ Duruş ve Nefes

Ses için en somut bağlantı

- Kambur duruş diyaframı sıkıştırır; alınan hava azalır, ses kısılır ve tizleşir.
- Dik ama gergin duruş da sorunludur; kaslar kasıldığında gırtlak serbest kalmaz.
- Aranacak şey "gevşek diklik"tir: omurga uzun, omuzlar aşağıda, çene yerde paralel.
- Oturarak anons okunacaksa sırt desteklenir, gövde öne eğilmez.
- Konuşmaya başlamadan önce ayakları hissetmek, bedeni yere oturtan basit bir hazırlıktır.

SINAMA

Duvar testi

- Sırtınızı duvara dayayın: topuk, kalça, sırt ve baş duvara değsin.
- Bu hizayı koruyarak bir adım öne çıkın.
- Bu, konuşurken aradığınız duruştur.

02

Ses Tonu ve Yolcu Algısı

Yolcu çoğu zaman konuşanı görmez; kurum hakkındaki izlenimini yalnızca sestен kurar.

▲ Tonun Taşıdığı İzlenim

Aynı bilgi, farklı tonla farklı kurum

SAKİN

Güven

Yavaş, dengeli, düşen ezgi. Anormal durumlarda en çok ihtiyaç duyulan ton budur.

İLGİLİ

Yakınlık

Hafif sıcak, doğal. "Güler yüzlü ses" denen şey budur; gülümseyerek konuşmak tınıyı değiştirir.

ACELECİ

Umursamazlık

Hızlı ve düz. Yolcuya "bu anons bir formalite" izlenimi verir; bilgi duyulsa da önemsenmez.

GERGİN

Kaygı

Tiz, kesik. Yolcuya bilinmeyen bir sorun olduğunu düşündürür; sözün içeriğinden bağımsız yayılır.

▲ Güler Yüzlü Ses

- Gülümseme yüz kaslarını ve yumuşak damağı değiştirir; bu değişiklik sesin tınısına yansır.
- Yolcu gülümsemeyi görmese de sesteki farkı işitir; telefon ve anons ortamında bu en çok kullanılan tekniktir.
- Yapay bir neşe değildir; ölçü, dinleyicinin "karşımdaki kişi iyi niyetli" diye düşünmesidir.
- Kötü haber verirken gülümseme kullanılmaz; o durumda gereken ton sakinlik ve ciddiyettir.
- Ton seçimi metne göre yapılır; her anons aynı sesle okunmaz.

03

Mesleki Sunum

Havacılık yöneticisi yalnızca yolcuya değil; ekibe, üst yönetime, düzenleyici kuruma ve kamuoyuna konuşur.

▲ Ortama Göre Değişenler

Ortam	Dinleyici	Öne çıkan
Ekip brifingi	Meslektaşlar	Kısalık, açık görev dağılımı, terim kullanımı serbest
Üst yönetim sunumu	Karar vericiler	Sonuç önce, gerekçe sonra; sayıya dayalı anlatım
Düzenleyici kurum	Denetleyici	Kayda dayalı, ölçülü, abartısız dil
Yolcu bilgilendirmesi	Genel kitle	Terimsiz dil, kısa cümle, tek bilgi
Basın açıklaması	Kamuoyu	Hazırlanmış metin, tek sözcü, tutarlı mesaj
Kriz iletişimi	Herkes birden	Bilinen - bilinmeyen ayrımı, düzenli güncelleme

▲ Sunum Tasarımı

Slayt konuşmanın yerine geçmez, ona eşlik eder

1

Tek fikir

Her slaytta yalnızca bir düşünce bulunur; başlık o düşünceyi cümle olarak söyler.

2

Az metin

Slayt okunmak için değil bakılmak içindir. Yazılan her cümle konuşmadan düşülür.

3

Görsel

Tablo, şema ya da görsel; yalnızca anlamayı kolaylaştırıyorsa konur, süs olarak değil.

4

Sıra

Sunum bir akış izler: durum, sorun, öneri, sonuç. Rastgele sıralanan slayt dinleyiciyi kaybettirir.

Slaytı yüksek sesle okuyan sunucu, dinleyiciye kendisinin gereksiz olduğunu söylemiş olur.

▲ Sunum Sırasında

- Ekranı değil dinleyiciye konuşulur; slayta bakmak için dönülmez, ekranın yanında durulur.
- İşaretçi ya da el ile gösterme kısa tutulur; sürekli hareket dikkat dağıtır.
- Süre baştan bilinir ve provada ölçülür; sunumu sona doğru hızlandırmak hazırlıksızlık göstergesidir.
- Soru gelirse önce dinlenir, gerekirse yinelenerek doğrulanır, sonra yanıtlanır.
- Bilinmeyen bir soruya "bilmiyorum, öğrenip döneceğim" demek güven kaybettirmez, kazandırır.

Dinleyici önce sizi görür, sonra dinler.

İlk izlenim sözcüklerden önce kurulur. Duruş ve yüz ifadesi, söylenecek sözün nasıl karşılanacağını baştan belirler.

▲ Dış Görünüş ve Kurumsal Temsil

- Havacılıkta kıyafet çoğu zaman üniformadır; üniforma kişiyi değil kurumu görünür kılar.
- Üniformanın düzeni, yolcunun kurumun titizliği hakkındaki ilk çıkarımıdır.
- Üniforma dışı ortamlarda ölçüt ortamın beklentisidir: brifing, denetim ve basın farklı düzeyler ister.
- Aksesuar ve dikkat çeken ayrıntılar dinleyicinin odağını sözden uzaklaştırır.
- Amaç görünmez olmak değil, görünüşün konuşmanın önüne geçmemesidir.

▲ Sunum Provası

Provanın dört aşaması

1

Sessiz okuma

İçeriği ve sırayı gözden geçirin;
eksik bağlantıları saptayın.

2

Yüksek sesle

Süreyi ölçün. Sessiz okuma
gerçek süreyi göstermez,
genellikle yarısı kadardır.

3

Ayakta

Duruş, jest ve geçişlerle birlikte.
Slaytı ne zaman
değiştireceğinizi belirleyin.

4

Dinleyiciyle

Bir kişiye sunun ve soru
almasını isteyin; beklenmedik
soru provada görülür.

Prova sayısı değil türü önemlidir. Dört aşamayı birer kez geçmek, aynı aşamayı dört kez yinelemekten etkilidir.

▲ Sık Yapılan Sunum Hataları

- Slaytı okumak: dinleyici zaten okuyabiliyor; sunucu okuduğunda gereksizleşir.
- Özür dileyerek başlamak: "hazırlanacak vaktim olmadı" cümlesi dinleyiciyi baştan kaybettirir.
- Süreyi aşmak: sonraki konuşmacıdan zaman çalmak, içerikten bağımsız bir saygı sorunudur.
- Soruları sona bırakıp hiç zaman kalmaması: soru süresi baştan ayrılır.
- Teknik aksaklıkta paniklemek: sunum, slaytlar olmadan da anlatılabilecek biçimde hazırlanır.

▲ Uygulama

Mikrofonlu sunum

SINIF İÇİ ÇALIŞMA

Üç dakika, kayıtlı

- Geçen haftaki konuşmanızı mikrofonla ve ayakta yineleyin.
- Bir arkadaşınız duruş, jest ve göz temasını; bir diğeri ses ve tonu izleyecek.
- Sunum videoya alınacak; yalnızca sizinle paylaşılacaktır.
- Kaydı sesi kapatarak izleyin: yalnızca bedeninizin ne söylediğine bakın.
- Sonra görüntüyü kapatıp yalnızca sesi dinleyin ve iki izlenimi karşılaştırın.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ

- Duruş dengeli mi?
- Eller görünür mü?
- Göz teması dağınık mı?
- Ton metne uygun mu?

▲ Özet

- Beden dili sözle tutarlı olduğunda güçlendirir, çeliştiğinde sözü geçersiz kılar.
- Duruş doğrudan nefesi, nefes doğrudan sesi belirler; "gevşek diklik" aranan konumdur.
- Yolcu kurumu çoğu zaman yalnızca sestten tanır; ton, içerikten bağımsız bir izlenim taşır.
- Mesleki sunumda ortam değişince dinleyici, dil ve öncelik de değişir.
- Slayt konuşmanın yerine geçmez; her slaytta tek bir fikir bulunur.

SONRAKİ BÖLÜM

Anons Sistemleri ve Anonsun Yönetimi

Gelecek hafta için: bir havalimanında ya da uçakta duyduğunuz üç anonsu, saatiyle birlikte not edin.